

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft een aantal vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad op 12 en 13 oktober 2017 te Luxemburg en het voortgangsoverzicht JBZ-dossiers 3e kwartaal (2017Z13299), Verslag van de bijeenkomst van de Raad van Justitie en Binnenlandse Zaken van 14 september 2017 te Brussel (Kamerstuk 32317, nr. 490), Fiche: Verordening ECRIS derdelanders (ECRIS TCN) (Kamerstuk 34754, nr. 3), Fiche: Verordening Agentschap eu-LISA (Kamerstuk 34754, nr. 4), EU-voorstel: Mededeling over het behoud en de versterking van Schengen - de verruiming van binnengrenscontroles Schengen en uitbreiding van de Schengenzone COM (2017) 570 (Engelstalig) (2017Z13182) en EU-voorstel: Mededeling over de uitvoering van de Europese Migratieagenda COM (2017) 558 (Engelstalig) (2017Z13183).

INHOUDSOPGAVE

A. Inbreng vanuit de fracties en reactie van de minister: veiligheid en Justitie

1. EOM
2. Dataretentie
3. Cyber
4. ECRIS
5. Grondrechten
6. e-Privacy
7. Bevriezing en confiscatie
8. Strategische richtsnoeren
9. Evaluatie EU-veiligheidsbeleid
10. Consumentenrecht
11. EU-Canada PNR

B. Inbreng vanuit de fracties en reactie van de minister: migratie en asiel

1. GEAS
2. Schengengrenscode
3. SIS
4. ETIAS
5. Migratie
6. Uitvoering Turkije-verklaring
7. Relocatie

A. Inbreng vanuit de fracties en reactie van de bewindslieden: Veiligheid en Justitie

1. Europees Openbaar Ministerie

VVD-fractie

Welke besluitvorming over EOM ligt precies voor? Hoe wordt de samenwerking met niet-deelnemende landen vormgegeven? Wat vindt u ervan dat er voorstellen zijn om de bevoegdheid van het EOM uit te breiden naar ernstige criminaliteit met een grensoverschrijdende dimensie, op grond van artikel 86 lid 4 van het EU-Werkingsverdrag? Wanneer is de besluitvorming over deze uitbreiding van bevoegdheid? Is het mogelijk wel deel te nemen aan het EOM wat betreft de bestrijding van fraude maar niet wat betreft de voorgestelde uitgebreide bevoegdheden? Zo ja, hoe? Klopt het dat de Franse president Macron nog verder wil gaan, namelijk een uitbreiding van de bevoegdheid van het EOM naar alle vormen van zware criminaliteit? Is dat mogelijk op grond van het EU-Werkingsverdrag? Zo ja, hoe?

D66-fractie

In de geannoteerde agenda lezen de leden van de D66-fractie dat de verordening die het Europees Openbaar Ministerie opricht formeel wordt vastgesteld tijdens de genoemde JBZ-raad. Het Europees OM zal zich gaan focussen op het bestrijden van fraude met EU-gelden. De aan het woord zijnde leden hebben vernomen dat het idee speelt om het ontvangen van EU subsidies afhankelijk te maken van deelname aan het EOM. Landen als Hongarije en Polen nemen niet deel aan het EOM maar ontvangen wel veel subsidies. Kan de minister toelichten wat de verhoudingen in de Raad zijn, omtrent dit discussiepunt? Ten tweede, hoe kijkt de minister aan tegen het uitbreiden van de bevoegdheden van het EOM naar onder meer terrorisme?

GroenLinks-fractie

Te verwachten valt dat de oprichting van het Europees Openbaar Ministerie (EOM) aanstaande is. In het Regeerakkoord 2017 – 2021 is vastgesteld dat het kabinet de komende kabinetsperiode een besluit neemt over het moment waarop Nederland zal toetreden tot het EOM ('Vertrouwen in de toekomst' pag. 50). De leden vragen zich af waarom niet nu al wordt voorgesorteerd op een deelname aan het EOM. Het gaat naar het oordeel van de leden immers over de aanpak van een nauwkeurig afgebakend aantal strafbare feiten, te weten fraude met Europees geld. Klopt de inschatting van de leden van GroenLinks dat de huidige aanpak tegen de grenzen van interstatelijke samenwerking aanloopt als lidstaten niet genegen zijn hun medewerking aan informatieverzoeken te geven? Werkt met andere woorden het dwingende bevel van het EOM dan niet beter? Hongarije en Polen weigeren het EOM bevoegdheden toe te kennen in hun land. De leden van GroenLinks vragen de minister of hij deze opstelling betreurt en wil graag weten in hoeverre de opstelling van Hongarije en Polen de effectieve aanpak van Euro-fraude bemoeilijkt.

SP-fractie

De leden van de SP-fractie vinden het heel vreemd dat nog vóór de feitelijke start van het Europees Openbaar Ministerie door de Commissie wordt gesproken over de mogelijke uitbreiding van de bevoegdheden van het EOM. De regering noemt dit terecht 'volstrekt prematuur'. Heeft de minister dit standpunt al uitgedragen, hoe is daar reeds op gereageerd? Is de minister bereid het standpunt dat uitbreiding niet aan de orde kan zijn in te blijven nemen?

De leden van de SP-fractie zijn ontstemd over de passage in het regeerakkoord waaruit blijkt dat Nederland nu toch toe zal gaan treden tot het Europees Openbaar Ministerie. Hoe is dit mogelijk, gelet op de nog zeer recent aangenomen Kamermotie die duidelijk uitspreekt dat Nederland niet deelneemt aan het Europees Openbaar Ministerie, nummer 32317 - 470 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32317-470.html>). Waarom wordt deze duidelijke Kameruitspraak nu toch in de wind geslagen? Welke inhoudelijke redenen zijn hiervoor nu precies? En wat wordt nu precies inhoudelijk bedoeld met de zin 'Toetreding zal plaatsvinden onder de voorwaarde dat dit afbreuk doet aan het opportuniteitsbeginsel van het Nederlandse Openbaar Ministerie.'? Staat hier een fout in het regeerakkoord, wordt bedoeld dat toetreding 'geen' afbreuk moet doen aan het opportuniteitsbeginsel van het Nederlandse OM?

Welk standpunt zal de huidige minister innemen in de aanstaande JBZ-raad, voelt hij zich nog gebonden aan de Kamermotie of niet?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Op vragen van de VVD-fractie.

De 20 lidstaten die thans deelnemen aan de nauwere samenwerking met het oog op het tot stand brengen van het EOM zullen de tekst van de ontwerpverordening definitief vaststellen en marge van de komende JBZ-Raad. Dat kan nu het Europees Parlement op 5 oktober jl. zijn goedkeuring aan de tekst heeft gegeven. De samenwerking tussen het EOM en niet-deelnemende lidstaten is onderwerp van artikel 105 en preambulaire overweging 110 van de ontwerpverordening. Het standpunt van Nederland en andere lidstaten is, als bekend, dat er een afzonderlijk rechtsinstrument nodig is om de justitiële samenwerking tussen het EOM en niet-deelnemende lidstaten goed juridisch te regelen. De JBZ-Raad van 8-9 juni jl. heeft de Commissie door middel van een verklaring dan ook gevraagd na te denken over passende voorstellen op dit punt.

Ik heb net als u kennis genomen van de suggesties die de afgelopen weken bij uiteenlopende gelegenheden zijn gedaan door onder meer President Macron met betrekking tot de uitbreiding van het mandaat van het EOM. Ingevolge artikel 86, vierde lid, VWEU zou de bevoegdheid van het EOM in de toekomst kunnen worden uitgebreid, bijvoorbeeld naar terrorismebestrijding, maar ook naar andere vormen van grensoverschrijdende criminaliteit. Daar is echter wel een unanieme beslissing van de Europese Raad, met nadere woorden niet van de JBZ-Raad, voor nodig, met inbegrip van de instemming van Nederland. Inderdaad kunnen ook individuele lidstaten die nu wel deelnemen aan de nauwere samenwerking de uitbreiding van de bevoegdheid van het EOM langs deze weg tegenhouden. Vooral nog is er echter geen concreet voorstel voor, laat staan besluitvorming over uitbreiding van de bevoegdheden van het EOM voorzien. Ook los daarvan acht ik enigerlei uitspraken over een mogelijke uitbreiding van de bevoegdheden van het EOM in dit stadium en vooruitlopend op de evaluatie voorzien in artikel 119 van de EOM-verordening volstrekt prematuur.

Op de vragen van de D66-fractie.

Het idee om het ontvangen van EU subsidies afhankelijk te maken van deelname aan het EOM is niet geagendeerd tijdens deze JBZ-Raad en wordt dan niet inhoudelijk besproken. Ik breng u in herinnering dat ik tijdens de JBZ-Raad van 8-9 juni jl. dit jaar uitdrukkelijk bezwaar heb gemaakt tegen de suggestie een dergelijke koppeling aan te brengen. Ik heb aangegeven dat Nederland daarmee niet kan instemmen, noch technisch noch juridisch. Ik heb ook gesteld dat de bestrijding van fraude van groot belang is en een belangrijke verantwoordelijkheid is voor alle lidstaten, onafhankelijk van deelname aan het EOM, maar

dat er wat mij betreft geen enkele relatie tussen nauwere samenwerking en toegang tot EU-fondsen is. Voor wat de vraag ten aanzien van mogelijke uitbreiding van de bevoegdheid van het EOM met terrorisme betreft, verwijs ik graag naar mijn antwoord op de desbetreffende vraag van de VVD-fractie

Op vragen van de GroenLinks-fractie.

Het huidige kabinet heeft het standpunt ingenomen dat deelname aan het EOM, alles afwegende, de voorkeur heeft. Zoals u weet, heeft een meerderheid van uw Kamer zich op 7 juni jl. echter opnieuw tegen deelname uitgesproken. De Eerste Kamer heeft nog geen standpunt ingenomen en wil overleg daarover met mijn opvolger afwachten. Uit het regeerakkoord van de nieuwe coalitie blijkt nu dat deze voornemens is tijdens de huidige kabinetsperiode een besluit te nemen over het tijdstip waarop Nederland zal toetreden tot het EOM. Nadat het nieuwe kabinet is samengesteld en beëdigd, zal het met beide Kamers van het Parlement spreken over alle beleidsvoornemens voor de komende periode. Onderdeel daarvan is het voornemen met betrekking tot deelname aan het EOM. Het is aan het nieuwe kabinet daarover uitspraken te doen, niet aan mij. Ik vind het evenmin op mijn weg liggen een oordeel in te nemen over het feit dat andere lidstaten om hen moverende redenen de keuze hebben gemaakt niet deel te nemen aan het EOM. Nederland zou omgekeerd eveneens weinig begrip aan de dag leggen voor een kritische bejegening van de afweging zelf niet deel te nemen aan de nauwere samenwerking. Ik kan op dit moment niet aangeven of de keuze van individuele lidstaten niet deel te nemen de effectieve aanpak van EU-fraude bemoeilijkt, zeker niet zo lang het EOM nog niet daadwerkelijk gestalte heeft gekregen.

Op vragen van de SP-fractie.

Ik heb nog niet in de JBZ-Raad mijn standpunt uitgedragen dat ik een discussie over de mogelijke uitbreiding van de bevoegdheden van het EOM volstrekt prematuur acht. Voor zover mij bekend, is dit ook niet aan de orde, zeker nu het EOM niet op de agenda van de JBZ-Raad als zodanig staat, maar deze bijeenkomst de 20 aan de nauwere samenwerking deelnemende lidstaten in de gelegenheid stelt de ontwerpverordening definitief vast te stellen. Ik laat het graag aan mijn opvolger zich daarover bij voorkomende gelegenheid over deze kwestie uit te spreken. Ik ben uit de aard der zaak niet in de gelegenheid u antwoord te geven op vragen over de achtergrond van of interpretatie van de door u aangehaalde passage in het Regeerakkoord. Ik ben vooralsnog niet voornemens in of en marge van de JBZ-Raad een standpunt in te nemen, omdat dit ook niet nodig is. Nederland is immers niet 1 van de 20 lidstaten die deelnemen aan de nauwere samenwerking voor het EOM en neemt daarom ook niet deel aan de besluitvorming.

2. Dataretentie

VVD-fractie

Hoe staat het met de richtlijn dataretentie? Is de Europese Commissie bezig met een nieuwe richtlijn, gezien de uitspraken van het Hof van Justitie van enkele jaren geleden over dataretentie? Wat is de stand van zaken hieromtrent? Klopt het dat de Europese Commissie heeft voorgesteld dat dataretentie op basis van nationale regelingen wordt toegestaan, mits in overeenstemming met fundamentele rechten? Op welke wijze zou dit dan gebeuren? Hoe verhouden de nationale regelingen zich tot de Europese jurisprudentie over dataretentie?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Het onderwerp dataretentie staat deze JBZ-Raad niet op de agenda. De Commissie heeft tot nu toe geen initiatieven ontplooid om te komen tot een nieuwe richtlijn dataretentie, en heeft zich evenmin uitgelaten over de nationale regelingen in de lidstaten in het licht van de fundamentele rechten. Als bekend, wordt er in een raads werkgroep op technisch niveau tussen de lidstaten gesproken over de uitspraak van het Hof van Justitie, de gevolgen daarvan voor de nationale wetgeving in de verschillende lidstaten en de resterende mogelijkheden, binnen de kaders van het Europese recht, tot dataretentie. De raads werkgroep zal volgens de planning van het Estse voorzitterschap de komende periode nog enkele malen vergaderen. Het streven van het Estse voorzitterschap is er voorshands op gericht om tijdens de JBZ Raad van december een discussie op politiek niveau te voeren. Vanzelfsprekend zal uw Kamer daarover via de geëigende weg worden geïnformeerd.

3. Cyber

VVD-fractie

Welke wetgeving heeft de Europese Commissie op dit moment in voorbereiding op het gebied van cyber en strafrecht? Is er Europese wetgeving in voorbereiding over rechtsbijstand? Wat is de strekking daarvan?

De VVD vindt het goed dat de EU en lidstaten enerzijds de vrijheid van meningsuiting beschermt, en anderzijds waakzaam is tegen illegale online content zoals grove schendingen van de privacy van burgers door andere burgers, bijvoorbeeld door de illegale verspreiding van ongeautoriseerde intieme beelden of van beschermde persoonsgegevens. De online wereld is geen vrijplaats voor wat offline wel bestreden wordt. Wil de Minister erop aandringen dat de EU zich inzet zowel voor de online vrijheid van meningsuiting als voor de bescherming van de online privacy van burgers onderling (de horizontale privacy)? Wil de Minister zich inzetten voor de effectieve uitwerking van het recht op vergetelheid, onder meer door het samen met het bedrijfsleven uitwerken van standaard protocollen voor de beoordeling van vergetelheidsverzoeken?

De VVD zet zich sterk in voor de privacy van burgers, maar vindt dat dit niet ten goede mag komen aan terroristen. Wil de Minister benadrukken dat in de discussie over dataretentie de strijd tegen terrorisme van levensbelang is?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Op vragen van de VVD-fractie. In de aankomende JBZ-Raad geeft de Europese Commissie een toelichting op haar voortgang in de uitwerking van de Raadsconclusies betreffende 'improving criminal justice in cyberspace', ik zal mij in dit antwoord hiertoe beperken. In juni 2016 heeft de JBZ-Raad conclusies aangenomen over criminal justice in cyberspace. Deze conclusies zien op het ontwikkelen van een gezamenlijk EU kader voor verzoeken aan private partijen voor het verkrijgen van bepaalde typen data, het stroomlijnen en versnellen van bestaande procedures voor wederzijdse rechtshulp en wederzijdse erkenning binnen de EU en met derde landen, en het herijken van afspraken ten aanzien van handhavende rechtsmacht door te bezien welke onderzoekshandelingen onder welke voorwaarden mogen worden ingezet in cyberspace.

Zoals aangegeven in de geannoteerde agenda van aankomende JBZ-Raad bereidt de Commissie een wetgevend voorstel voor dat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2018 zal worden gepresenteerd. Het voorstel beslaat naar verwachting zowel voorstellen inzake

nauwere samenwerking met dienstenaanbieders door de mogelijkheid van een directe grensoverschrijdende vordering of verzoek als grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijs. Diverse mogelijkheden worden op dit moment verkend met de lidstaten en behoeven verdere uitwerking. Nederland participeert actief in deze overleggen. De commissie betreft ook private partijen bij het formuleren van haar voorstellen. Tijdens deze JBZ-Raad zal de Commissie verslag doen van de stand van zaken ten aanzien van de ontwikkelingen inzake criminaliteitsbestrijding in cyberspace.

4. ECRIS TCN

VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie stellen vragen of ik mij wil inzetten dat het systeem geen achterdeur openlaat.

CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie stellen vragen over belemmeringen ten aanzien van het koppelen van biometrische gegevens met gegevens van strafrechtelijk verleden.

D66-fractie

De leden van de fractie van D66 stellen vragen over de toegevoegde waarde van ECRIS TCN ten opzichte van bestaande systemen als SIS II, Europol, VIS en Prüm en wensen te vernemen of deze systemen nog niet voldoende informatie ter bestrijding of preventie van serieuze strafbare feiten. De meerwaarde van ECRIS TCN-systeem is gelegen in het op efficiënte wijze identificeren van de lidstaat die beschikt over gegevens over veroordelingen van derdelanders. Deze informatie is niet beschikbaar in de door de leden van fractie van D66 genoemde Europese systemen.

De leden van de fractie van D66 vragen naar de proportionaliteit van dit voorstel. Met het ECRIS-TCN systeem krijgen meer autoriteiten toegang tot de gegevens dan bij ECRIS, het systeem voor EU burgers. Ook worden er meer dan enkel strafrechtelijke gegevens opgeslagen, waaronder ook biometrische gegevens. De regering geeft zelf in de BNC-fiche ook aan dat de noodzaak van toegang tot de gegevens een aandachtspunt is.

GroenLinks-fractie

De leden van GroenLinks kunnen een zekere noodzaak van een goed functionerend Europees Strafreger voor derdelanders voorstellen. Tegelijkertijd roept het bij deze leden de vraag op waarom derdelanders met tevens een nationaliteit van één van de lidstaten zouden moeten worden opgenomen. De leden van de GroenLinksfractie vragen of de opvatting van de Juridische Dienst van de Raad wordt gedeeld dat het maken van onderscheid tussen Unieburgers verboden is en welke oplossing wordt voorgesteld om dit discriminatoire onderscheid te voorkomen.

SP-fractie

De leden van de SP-fractie stellen vragen over de aanvullende geannoteerde agenda. Deze leden begrijpen niet goed dat als je een waterdicht systeem wil, er anders wordt aangekeken tegen EU-burgers met de nationaliteit van 2 of meer lidstaten, dan tegen EU-burgers die tevens de nationaliteit van een derde land hebben. Deze leden vragen wat het onderscheid rechtvaardigt, als de angst is dat burgers feitelijk hun 'andere' nationaliteit kunnen inzetten

om buiten het systeem te blijven en zo confrontatie met hun strafrechtelijk verleden kunnen ontlopen en waarom dit nadere bestudering vergt.

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Op de vragen van de VVD-fractie.

Ik wil mij ervoor inzetten dat het systeem geen evidente achterdeur openlaat voor mensen om zich te verschuilen achter een andere nationaliteit.

Op de vragen van de CDA-fractie.

Ik zie geen belemmeringen in het koppelen van de nationale vingerafdrukken database met de strafrechtelijke gegevens voor het doel en binnen voorwaarden zoals wordt vastgesteld in de ECRIS TCN verordening. Bij de implementatie van de verordening zal aan deze koppeling uitvoering worden gegeven om te kunnen voldoen aan de verplichting die de verordening hierop oplegt. De hedendaagse technologie biedt hiertoe de mogelijkheden. Het tot stand komen van deze koppeling zal wel een investering vragen. Over de inschatting hiervan bent u geïnformeerd in het BNC-Fiche.

Op de vragen van de D66-fractie.

Zoals verwoord in de BNC-fiche oordeelt het kabinet positief over het gebruik van biometrische gegevens in de vorm van vingerafdrukken in ECRIS TCN. Dit is de meest betrouwbare manier om derdelanders te identificeren, gelet op het feit dat derdelanders vaak niet in het bezit zijn van documenten of andere betrouwbare identificatiemiddelen. Een aandachtspunt voor het kabinet is de onderbouwing van de noodzaak van de automatische verstrekking van identificerende gegevens, waaronder biometrische gegevens, na een “hit” in ECRIS TCN aan de verzoekende lidstaat. Dit is momenteel voorwerp van bespreking in de raads werkgroep.

Ingevolge het voorstel kunnen de centrale autoriteiten van de lidstaten die zijn aangewezen overeenkomstig artikel 3 van het huidige Kaderbesluit 2009/315/JBZ en Eurojust en Europol (en het Europees Openbaar Ministerie) toegang krijgen tot ECRIS TCN. Net als in het kader van ECRIS kunnen lidstaten ECRIS-TCN benaderen in het kader van een nationale strafrechtelijke procedure. De EU-instanties kunnen ECRIS-TCN bevragen met het oog op hun wettelijke taken. De voorwaarden waaronder deze toegang kan plaatsvinden zijn momenteel onderwerp van bespreking in de raads werkgroep.

Daarnaast wensen de leden van de fractie van D66 te vernemen of er sprake is van een niet gerechtvaardigd onderscheid op basis van nationaliteit tussen EU-onderdanen en derdelanders. Het verschil tussen de verwerking van gegevens over EU-onderdanen en derdelanders (decentrale verwerking versus centrale verwerking) acht het kabinet gerechtvaardigd en proportioneel, omdat het nagaan van het strafrechtelijk verleden van derdelanders niet bereikt kan worden via een decentraal systeem. Het voorstel van de Commissie voor een verordening tot invoering van het centrale ECRIS TCN-systeem heeft daarnaast betrekking op derdelanders en EU-burgers die tevens de nationaliteit van een derde land hebben (bipatriden). Voorts heeft het voorzitterschap in de JBZ-raad van oktober 2017 twee vragen voorgelegd ten aanzien van de opname van gegevens over EU-burgers met een dubbele nationaliteit in ECRIS TCN. De eerste vraag ziet erop of de Raad kan instemmen met het opnemen van EU-burgers met tevens de nationaliteit van een derde land in ECRIS TCN (bipatriden), zoals reeds in het voorstel is opgenomen. Ik ben in het licht van het doel van het voorstel van de Commissie - het op efficiënte wijze nagaan of een persoon eerder is

veroordeeld in een EU-lidstaat – in principe voorstander van de opname van EU-burgers met tevens de nationaliteit van een derde land in ECRIS TCN (bipatriden) in ECRIS TCN. Tevens is de vraag aan de orde of in het licht van het non-discriminatiebeginsel in dat niet geval niet tevens EU-burgers met de nationaliteit twee of meer lidstaten opgenomen dienen te worden. De opname van deze laatste categorie zou een substantiële verruiming van het voorstel van de Commissie betekenen, die naar mijn mening een nauwkeurige nadere bestudering vereist, niet alleen van de juridische aspecten maar ook van de uitvoeringsconsequenties. Gelet hierop ben ik voornemens om in de Raad de Commissie naar haar zienswijze te vragen en zal ik voorstellen om de Commissie te verzoeken een aanvullende impact analyse naar de gevolgen van deze eventuele verruiming van de reikwijdte uit voeren op grond van punt 16 van het Interinstitutioneel Akkoord Beter Wetgeven.

Op vragen van Groen Links.

Ik ben in het licht van het doel van het voorstel van de Commissie - het op efficiënte wijze nagaan of een persoon eerder is veroordeeld in een EU-lidstaat – in principe voorstander van de opname van EU-burgers met tevens de nationaliteit van een derde land in ECRIS TCN (bipatriden) in ECRIS TCN. Vervolgens is de vraag aan de orde of in het licht van het non-discriminatiebeginsel in dat geval niet tevens EU-burgers met de nationaliteit twee of meer lidstaten opgenomen dienen te worden. De opname van deze laatste categorie zou een substantiële verruiming van het voorstel van de Commissie betekenen, die naar mijn mening een nauwkeurige nadere bestudering vereist, niet alleen van de juridische aspecten maar ook van de uitvoeringsconsequenties. Gelet hierop ben ik voornemens om in de Raad de Commissie naar haar zienswijze te vragen en zal ik voorstellen om de Commissie te verzoeken een aanvullende impact analyse naar de gevolgen van deze eventuele verruiming van de reikwijdte uit voeren op grond van punt 16 van het Interinstitutioneel Akkoord Beter Wetgeven.

De leden van GroenLinks vragen wat de meerwaarde van het opslaan van vingerafdrukken in ECRIS TCN is.

De meerwaarde van het opslaan van vingerafdrukken is gelegen in het feit dat dit de meest betrouwbare manier is voor identificatie van derdelanders.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen waarom niet van iedereen die geregistreerd staat vingerafdrukken worden opgeslagen en welke consequenties zijn verbonden aan het niet-opslaan van ieders vingerafdrukken in ECRIS. Voorts vragen deze leden of het eigenlijk de voorkeur heeft om de strafrechtelijke gegevens van alle EU-burgers centraal op te slaan.

Het kabinet acht het van belang om een compleet beeld te verkrijgen van het strafrechtelijke verleden van derdelanders, op dezelfde voet als nu al mogelijk is voor EU-onderdanen, en de efficiëntie van het opvragen van justitiële gegevens van derdelanders te verbeteren. Op dit moment is het zeer omslachtig om na te gaan of een derdelander onherroepelijk is veroordeeld in enige EU-lidstaat. Voor EU-onderdanen geldt dit niet, omdat er in het huidige ECRIS-systeem altijd een lidstaat van nationaliteit is die als refertelidstaat kan optreden. Voor centrale opslag van alle strafrechtelijke gegevens van EU-onderdanen bestaat op dit moment dan ook geen aanleiding.

De leden van Groen Links vragen of de EDPS in staat is om adequaat toezicht te houden. Op voorhand heb ik geen reden om hieraan te twijfelen.

Op de vragen van de SP-fractie.

Het voorstel van de Commissie voor een verordening tot invoering van het centrale ECRIS TCN-systeem heeft betrekking op derdelanders en EU-burgers die tevens de nationaliteit van een derde land hebben (bipatriden). De aan het voorstel ten grondslag liggende impactanalyse gaat uitsluitend in op het ontbreken van efficiënte uitwisseling van gegevens ten aanzien van deze categorie.

In de JBZ-Raad ligt de vraag voor in hoeverre de opname van EU-burgers met tevens de nationaliteit van een derde land in ECRIS-TCN noodzaakt tot opname van EU-burgers met een nationaliteit van twee of meer EU-lidstaten, omdat anders sprake zou kunnen zijn van een niet gerechtvaardigd onderscheid in behandeling tussen EU-onderdanen.

Van belang is dat binnen de bestaande ECRIS-systematiek de lidstaten al verplicht zijn om elke onherroepelijke veroordeling van een onderdaan uit een andere EU-lidstaat te melden aan de lidstaat van nationaliteit. De lidstaat van nationaliteit is vervolgens verplicht deze meldingen op te nemen in zijn eigen justitiële documentatie. Dit is anders bij derdelanders omdat er geen lidstaat is die als referentie-staat kan functioneren zoals de lidstaat van nationaliteit dat kan voor eigen onderdanen. In zoverre is mogelijk geen sprake van gelijke gevallen. De opname van de EU-onderdanen met een nationaliteit van twee of meer lidstaten zou een substantiële verruiming van het voorstel van de Commissie betekenen, die een nauwkeurige nadere bestudering vereist, niet alleen van de juridische aspecten maar ook van de uitvoeringsconsequenties. Daarom ben ik voornemens om in de Raad de Commissie naar haar zienswijze te vragen en zal ik voorstellen om de Commissie te verzoeken een aanvullende impact analyse naar de gevolgen van deze eventuele verruiming van de reikwijdte uit voeren op grond van punt 16 van het Interinstitutioneel Akkoord Beter Wetgeven.

5. Grondrechten

SP-fractie

De leden van de SP-fractie vragen de regering meer inzicht te geven in de voortgang binnen de Raad en de Europese Commissie van het toetredingsproces van de EU tot het EVRM. Hoe staat het daarmee, en wat is de Nederlandse positie daar in?

VVD-fractie

Grondrechten zijn voor de VVD heel belangrijk maar in de EU lijkt er, met de aanname van zowel het Europees Handvest als de EU-verdragsrechtelijk voorgenomen accessie van de EU tot de Europese Conventie van de Rechten van de Mens, sprake van een dreigende doublure, alsook van verwarring over mensenrechten, en nog meer ingewikkelde overlap van rechtssystemen en gerechtshoven. Hoe kijkt de Minister hier tegen aan? Wil de Minister zich er voor inzetten dat voorkomen wordt dat er overlappende rechten ontstaan en dat er bijna- oneindige procedures worden opgetuigd?

D66-fractie

De leden van de D66-fractie merken op dat er tijdens de JBZ-Raad conclusies zullen worden aangenomen over het beschermen van grondrechten in de EU.

Vanzelfsprekend vinden de aan het woord zijnde leden van D66 het belangrijk rechtsbescherming in de EU te bevorderen.

De voornoemde leden vragen de minister wat het Nederlandse standpunt is als het gaat om de toetreding van de EU tot het EVRM, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Deze toetreding is belangrijk voor de rechtsbescherming in Europa. Het zou mooi zijn als drie jaar na de Hof-uitspraak er nu eindelijk actie wordt ondernomen. Hoe zet de Nederlandse regering zich hiervoor in?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Op de vragen van de SP-fractie.

De toetreding van de EU tot het EVRM heeft vertraging opgelopen toen het Hof van Justitie in 2014 besloot dat het ontwerpverdrag op sommige punten onverenigbaar was met het Unierecht. De Commissie is sindsdien bezig met een analyse van de juridische vraagstukken die daarin zijn opgeworpen door het Hof. Nederland is daarom blij dat in de tekst van paragraaf 21 van de raadsconclusies de term “swiftly” is opgenomen om de Commissie vanuit de Raad aan te sporen de analyse zo spoedig mogelijk af te ronden. Met de Tweede Kamer is ook het Kabinet ervan doordrongen dat een snelle oplossing hier gewenst is. Het Kabinet kijkt daarom met belangstelling uit naar het nieuwe voorstel van de Commissie.

Op de vragen van de VVD-fractie.

Zoals genoemd in het antwoord op de vraag over de toetreding van de EU tot het EVRM van de SP-fractie wordt momenteel een analyse uitgevoerd door de Commissie van de juridische vraagstukken opgeworpen door het Hof. Hierin worden kwesties van doublure en overlap van rechtssystemen en gerechtshoven meegenomen. Het is de bedoeling om ervoor te zorgen dat het Handvest en EVRM en daarop toezichthoudende mechanismen zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming zijn en doublures en overlap te voorkomen.

Op de vragen van de D66-fractie.

Zoals genoemd in het antwoord op de vraag over de toetreding van de EU tot het EVRM van de SP-fractie is het Kabinet tevreden met dat in de tekst van paragraaf 21 van de raadsconclusies de term “swiftly” is opgenomen. Hiermee wordt de Commissie aangespoord de analyse van juridische vraagstukken opgeworpen door het Hof zo snel mogelijk af te ronden. Het Kabinet kijkt met belangstelling uit naar het nieuwe voorstel van de Commissie om de laatste aspecten op te lossen.

6. e-Privacy en gegevensbescherming

VVD-fractie

De VVD heeft grote vragen bij de proliferatie van wifi-tracking om de gang van personen door winkelstraten te registreren. Gebruikerstoestemming door middel van enkel een bordje is onvoldoende. De dagelijkse anonimiteit van personen moet gewaarborgd zijn. Wil de Minister ook in EU verband waken voor de privacy van het winkelend publiek? Wat is zijn inzet in deze discussie?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Mijn inzet voor een discussie over dit onderwerp zal dezelfde zijn als weergegeven door minister Kamp in zijn antwoord (1 juli 2016) op Kamervragen over dit onderwerp. In de openbare ruimte moeten mensen zich onbespied kunnen bewegen. De AP heeft heldere voorlichting gegeven over de wettelijke kaders en vereisten op grond van de Wpb. In openbare ruimtes zal alleen in die periodes en in die gebieden gemeten mogen worden waarin dat echt nodig is (bijvoorbeeld voor de veiligheid bij grote evenementen). Op andere

momenten en plaatsen zou de meetapparatuur uit moeten staan. Naast een rechtmatige grondslag voor de verwerking dienen ook extra waarborgen te worden getroffen. Zo dienen de gegevens bijvoorbeeld onmiddellijk en onomkeerbaar te worden geanonimiseerd. Ook als straks de AVG van kracht wordt, blijven vergelijkbare eisen gelden. Het is dan ook echt een kwestie van toezicht. Ik zal dat indien nodig extra onder de aandacht brengen van mijn collega's en de AP.

De Raad van State zal deze week adviseren over het wetsvoorstel Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming zoals dat aan de Raad is aangeboden begin juni 2017. Het opstellen van het nader rapport zal met grote voortvarendheid worden opgepakt evenals de eventuele aanpassingen in het wetsvoorstel naar aanleiding van het advies. Het wetsvoorstel met de memorie van toelichting, het advies van de Raad van State en het nader rapport zullen zo snel mogelijk bij uw Kamer worden ingediend. Naar verwachting zal dit nog voor het kerststreeks zijn.

7. Bevriezing en confiscatie

CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie lezen dat onder meer de verordening over wederzijdse erkenning van bevroezings- en confiscatiebevelen op de agenda staat voor deze JBZ-raad. Hierover hebben de leden van de CDA-fractie een aantal vragen. Allereerst zijn de CDA-fractieleden benieuwd naar de consequenties voor de Nederlandse fiscale ontneming en het slachtofferbeslag indien er wordt gekozen voor de alternatieve formulering: "confiscation within the framework of criminal proceedings"? Ook willen de leden weten hoe de regering de vraagtekens beoordeeld die de Commissie Meijers heeft wat betreft de waarborgen voor wederzijdse erkenning van bevelen?

D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben een duidelijke mening over de bevroezings- en confiscatieverordening: zij vinden het een goed idee om deze strafrechtelijke beslissingen van andere lidstaten te erkennen. Het blijft echter de vraag, of ook niet-strafrechtelijke confiscatiebeslissingen binnen de reikwijdte van deze verordening vallen. Een gedeelte van de lidstaten wil dit niet. Kan de minister toelichten wat de verhoudingen zijn in de Raad, en of hij actief het Estse compromis zal steunen, dat hiertoe is bedacht, om toch niet-strafrechtelijke confiscatie beslissingen onder de verordening te laten vallen?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Op de vragen van de CDA-fractie.

Het aangepaste voorstel heeft in het bijzonder als doel om vormen van confiscatie waaraan geen strafrechtelijke veroordeling ten grondslag ligt, van de reikwijdte van de voorgestelde verordening deel uit te laten maken. Het gaat hierbij om zogenoemde Non Conviction Based confiscatiebeslissingen (NCB). Voor de fiscale ontneming en voor het slachtofferbeslag voorzie ik geen consequenties als gevolg van dit aangepaste voorstel. De voorgestelde verordening blijft zich primair richten op de vraag in hoeverre uitvoering kan worden gegeven aan confiscatiebeslissingen en bevroezingsbevelen die verband houden met strafbare feiten. De tenuitvoerlegging hiervan in een andere lidstaat wordt beheerst door de voorgestelde verordening. Wanneer Nederland daarbij de uitvaardigende lidstaat is, betekent dit concreet dat aan een andere lidstaat van de Europese Unie wordt gevraagd of een beslissing strekkende tot verbeurdverklaring, ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel of een beslissing

tot het leggen van (conservatoir) beslag door een andere lidstaat kan worden erkend en tenuitvoergelegd. Het geagendeerde voorstel brengt daarin geen verandering.

De regering heeft goede nota genomen van de positie van de Commissie Meijers over de voorgestelde verordening. De zorgen die daaruit spreken voor wat betreft de waarborgen hebben onder meer betrekking op de positie van derden te goeder trouw en de mogelijkheden om te klagen tegen confiscatie in een andere lidstaat. De Commissie Meijers haalt in dit verband artikel 33 van de voorgestelde verordening aan. Hier is geregeld dat derden of belanghebbenden tegen de tenuitvoerlegging van de confiscatiebeslissing kunnen klagen. Ze moeten dit doen in de uitvoerende lidstaat. Deze derden kunnen zich dan niet beklagen over de inhoudelijke gronden van de confiscatiebeslissing. De commissie Meijers vraagt in dit verband naar de verhouding met de richtlijn 2014/48/EU over beslag en confiscatie dat op de nationale procedures in de lidstaten ziet. In die procedure moet op grond van die richtlijn – kort gezegd – worden vastgesteld dat een persoon criminele winsten heeft verkregen door zijn betrokkenheid bij strafbare feiten. De richtlijn verlangt in artikel 8 dat die persoon en derden zich tegen die confiscatie kunnen verweren. Het gaat dan om de fase van de berechting in de confiscatieprocedure. De voorgestelde verordening heeft daarentegen in het bijzonder betrekking op de fase van de tenuitvoerlegging van de confiscatie. De voorgestelde verordening bepaalt in wezen dat in deze fase niet meer de hele (nationale) confiscatie procedure nog eens wordt overgedaan. Dat uitgangspunt kan ik volledig onderschrijven.

Waar de voorgestelde verordening erin voorziet dat een belanghebbende kan klagen tegen de tenuitvoerlegging, kan de vraag worden opgeworpen of, naast in de uitvoerende lidstaat óók in de uitvaardigende lidstaat, een gang naar de rechter zou moeten kunnen plaatsvinden. De verordening zegt dat in deze gevallen uitsluitend de rechter in de uitvoerende lidstaat bevoegd is. Ik vind dat voor de verordening een begrijpelijke keuze. Omdat in de uitvoerende lidstaat feitelijk de beslaglegging plaatsvindt, worden de gevolgen van deze beslaglegging ook beheerst door het recht van die lidstaat en is het de rechter in die lidstaat die een klacht tegen dat beslag het beste kan beoordelen. Dit is overigens ook het meerderheidsstandpunt van lidstaten bij dit onderdeel van de voorgestelde verordening.

Op de vragen van de D66-fractie.

Het compromis van het voorzitterschap houdt in dat confiscatiebeslissingen uit andere lidstaten waaraan geen voorafgaande strafrechtelijke veroordeling ten grondslag ligt, ook onder de reikwijdte van het nieuwe instrument zullen vallen. Het gaat hierbij om zogenoemde Non Conviction Based confiscatiebeslissingen (NCB). Het gaat er daarbij niet om dat de lidstaten dergelijke vormen van confiscatie moeten opnemen in het nationale recht, maar dat lidstaten dergelijke confiscatiebeslissingen uit andere lidstaten kunnen erkennen en daaraan uitvoering kunnen geven. De Juridische Dienst van de Raad overweegt in een schriftelijk advies (12708/17) dat een dergelijke uitbreiding past binnen de reikwijdte van de rechtsgrondslag van de verordening (artikel 82(1)(a) VWEU) mits dergelijke procedures voldoen aan de belangrijkste eigenschappen van een strafrechtelijke procedure, waaronder voldoende waarborgen op het terrein van procedurele rechten en fundamentele rechten. In de kern betekent dit dat een rechter in de uitvaardigende lidstaat heeft vastgesteld dat het vermogen waarvan de confiscatie wordt gevraagd, van misdrijf afkomstig is. Ik ben voornemens het compromis te steunen. Naar verwachting is een meerderheid van lidstaten hiertoe ook bereid. Een positie van het Europees Parlement op dit punt is nog onbekend.

9. Strategische richtsnoeren

D66-fractie

Tot slot lezen de leden van de D66-fractie dat er een midterm review van de “justice and home affairs strategic guidelines” zal plaatsvinden. De aan het woord zijnde leden vinden het belangrijk dat de Tweede kamer betrokken wordt bij het opstellen van de nieuwe guidelines. Zal dat het geval zijn, en zo ja, op welke wijze zal dit plaatsvinden?

SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben vragen over de richtsnoeren voor de meerjarige operationele en wetgevingsplanning van het JBZ-beleid. De leden van de SP-fractie vragen wat de Nederlandse inzet zal zijn bij het mid-term review proces van de strategische richtsnoeren, kan daar op worden ingegaan? Op welke manier worden nationale parlementen betrokken bij het herijkingsproces?

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Op vragen van de D66-fractie en de SP-fractie.

De inzet van Nederland ten aanzien van de richtsnoeren staat in de geannoteerde agenda. Met onderstrepen van de uitdagingen op het gebied van interne veiligheid (m.n. terrorismebestrijding, georganiseerde misdaad, cyber) en migratiedruk (vluchtelingen, grensbewaking) blijft wat betreft Nederland de nadruk liggen op het consistent omzetten, effectief implementeren en consolideren van rechtsinstrumenten en beleidsmaatregelen. De belangrijkste resultaten (o.a. tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap) betreffen het verbinden van actuele ontwikkelingen in crisissituaties met langere termijn doelen. Issues die geadresseerd moeten worden, betreffen informatie-uitwisseling, informatievoorziening en interoperabiliteit en een sector-overstijgende aanpak omdat zowel op het gebied van veiligheid, migratie als het recht, dit voorwaarde blijft voor effectieve samenwerking (binnen de kaders van grondrechten en dataprotectie) tussen lidstaten, Commissie en agentschappen. Daarbij is ook sterkere aandacht voor de link tussen het interne en externe beleid van de EU en de uitvoering ervan nodig.

Bij het totstandkomen van de nieuwe richtsnoeren zal uw Kamer vanzelfsprekend nauw worden betrokken, en wel op een soortgelijke wijze als in het kader van het post-Stockholmprogramma.

10. Evaluatie EU-veiligheidsbeleid

GroenLinks-fractie

De leden van GroenLinks danken de minister voor zijn commentaar op de evaluatie van het EU-veiligheidsbeleid. Daaruit wordt duidelijk dat niet alle bestaande instrumenten op nationaal niveau (volledig) zijn geïmplementeerd, wat ze minder doeltreffend maakt. De leden vragen de minister hoe hij kan bijdragen aan het oplossen van de door hem gesignaleerde problemen van onvolledige implementatie door lidstaten. Wordt de voortgang in de implementatie al bijgehouden op een manier die goed inzichtelijk is voor collega's in de Raad en wordt dit periodiek besproken? Voelt de minister ervoor om dit te stimuleren? Er komen steeds verdergaande voorstellen. Nu weten we dat deze gedaan worden ondanks het feit dat bestaande maatregelen niet volledig geïmplementeerd zijn. Hoe denkt de minister dan de noodzakelijkheid en proportionaliteit van deze toekomstige voorstellen op waarde te kunnen schatten?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Op vragen van de GroenLinks-fractie. De evaluatie is uitgevoerd door de Europese Commissie. Het is het mandaat van de Europese Commissie om de voortgang in de implementatie van de bestaande instrumenten op nationaal niveau bij te houden. Nederland steunt de oproep van de Commissie voor volledige implementatie. De Commissie heeft aangegeven steun te zullen verlenen voor de volledige tenuitvoerlegging van de EU-maatregelen. Daarnaast vindt Nederland het belangrijk dat lidstaten elkaar waar mogelijk ondersteunen met de uitvoering van de afspraken door ervaring en expertise te delen. Nederland doet dit bijvoorbeeld op het gebied van explosieven en PNR. Bij toekomstige voorstellen worden noodzakelijkheid en proportionaliteit meegenomen in de Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC-fiche).

11. Consumentenrecht

SP-fractie

De leden van de SP-fractie lezen in de brief van de minister dat bij besprekingen over het niveau van consumentenbescherming het Nederlandse niveau als uitgangspunt wordt genoemd. Dat is een mooi uitgangspunt, maar hoe wordt er nu concreet voor gezorgd dat gewaarborgd is dat Nederlandse consumenten er niet op achteruit zullen gaan? Bijvoorbeeld door te pleiten voor minimumharmonisatie, waarvan lidstaten mogen afwijken ten faveure van de consumentenbescherming? Hoe ziet de regering dit?

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

De leden van de SP-fractie vragen hoe er concreet wordt gewaarborgd dat de consumentenbescherming er in Nederland niet op achteruit gaat. De inzet van het kabinet is te komen tot een hoog niveau van consumentenbescherming. Vanuit die optiek meent het kabinet dat gestreefd moet worden naar een ruim totaalpakket van non-conformiteitsbescherming, waarbij het Nederlandse regime – als opgemerkt – het vertrekpunt is. Belangrijke elementen in dit totaalpakket zijn de duur van de garantie- en verjaringstermijn, de omkering van de bewijslast en subjectieve (in de overeenkomst opgenomen) en objectieve (wettelijke) conformiteitscriteria. Het kabinet zal de elementen in hun onderlinge samenhang bezien. Het richtlijnvoorstel gaat nu uit van maximumharmonisatie. Het kabinet laat het oordeel over de mate van harmonisatie van de verschillende elementen onder meer afhangen van het niveau van consumentenbescherming in het richtlijnvoorstel, ten opzichte van de huidige Nederlandse consumentenbescherming. Volledigheidshalve zij opgemerkt dat de onderhandelingen over het voorstel online verkoop van goederen nog niet zijn gestart. Het voorstel ziet nu alleen op online verkoop. Nederland, veel andere lidstaten en het Europees Parlement willen zo veel mogelijk gelijke regels voor de online en offline verkoop van goederen. Het kabinet heeft de Europese Commissie daarom gevraagd om zo snel mogelijk met een aanvullend impact assessment te komen, zodat de uitbreiding naar de offline verkoop kan worden onderbouwd. De lidstaten wachten op een reactie van de Europese Commissie.

12. EU-Canada PNR

SP-fractie

De leden van de SP-fractie constateren dat in het vorige AO JBZ-Raad is gesproken over de doorgifte van passagiersgegevens en de forse inhoudelijke kritiek van het Hof van Justitie van de EU op het akkoord tussen de EU en Canada, dat ook gevolgen kan hebben voor de

overeenkomst tussen de EU en de VS. Klopt het dat hierover recent overleg heeft plaatsgevonden tussen de VS en de EU? Waar hebben deze gesprekken betrekking op? Blijkt uit de Amerikaanse reactie op de hofuitspraak inzake het EU-Canada PNR-akkoord dat men ziet dat hieraan consequenties verbonden moeten worden? Graag een toelichting hierop.

Reactie van de minister van Veiligheid en Justitie

Op de vraag van de SP-fractie.

Er wordt periodiek overleg gevoerd op hoog ambtelijk niveau door vertegenwoordigers van de EU met vertegenwoordigers van de VS. (De zogeheten “EU - US Justice and Home Affairs Senior Officials Meetings”). Tijdens deze overleggen worden onderwerpen besproken die beide partijen aangaan op het terrein van justitie en binnenlandse zaken (inclusief migratie). Het meest recente overleg had plaats op 20 en 21 september 2017 in Tallinn. (Een verslag van dit overleg met documentnummer 12467/17 is beschikbaar via het delegates portal van de Raad van de Europese Unie, waartoe ook de Tweede Kamer toegang heeft).

Tijdens dit overleg werd onder meer gesproken over het advies van het Hof van Justitie van de Europese Unie ten aanzien van de conceptovereenkomst tussen de EU en Canada inzake PNR. De twee delegaties kwamen overeen dat verdere adviezen worden ingewonnen over het onderwerp.

Er zijn geen uitspraken gedaan over consequenties die het Hofadvies zou hebben voor de overeenkomst tussen de EU en de VS. Ik attendeer erop dat het advies van het Hof de conceptovereenkomst met Canada betreft, maar geen betrekking heeft op andere PNR-verdragen, die al in werking zijn getreden, met name die met de VS en met Australië.

B. Inbreng vanuit de fracties en reactie van de minister: migratie en asiel

1. Gemeenschappelijk Europees asielstelsel en herplaatsing

VVD-fractie

De Europese Commissie is voornemens een akkoord te bereiken op het Gemeenschappelijk Europees Asielbeleid voor het einde van 2017. Tevens wordt, in de ogen van de leden van de VVD terecht, aangegeven dat het pakket in zijn totaliteit gezien moet worden. Hoe verhoudt zich dit tot het krachtenveld in de onderhandeling over het Dublinvoorstel, waar een duidelijke verdeling is tussen lidstaten die wel en lidstaten die niet willen dat er een verplicht herverdelingsmechanisme (in geval van een uitzonderlijk hoge toestroom) wordt toegevoegd aan de Verordening? De leden van de VVD fractie vragen zich af of het kabinet nogmaals kan bevestigen dat dit uiteindelijk niet gaat betekenen dat het GEAS-pakket in losse onderdelen uit elkaar valt?

De Europese Commissie gaf eerder aan in de preambule van de voorgestelde wijziging van de Opvangrichtlijn aan, daar waar mogelijk de toegang tot de arbeidsmarkt voor kansrijke asielzoekers te verkorten naar 3 maanden, waarna het kabinet aangegeven heeft vast te willen houden aan de 6 maanden termijn. Ook leek er even sprake van een termijn van 9 maanden. Kan het kabinet aangeven welke termijn op dit moment gehanteerd wordt, vragen de leden van de VVD fractie zich af?

Tijdens een eerder gevoerd debat hebben de leden van de VVD fractie tevens aangegeven het onbegrijpelijk te vinden sociale zekerheid voor asielzoekers en inwoners van lidstaten gelijk

te willen schakelen. Kan het kabinet bevestigen dat deze gelijkschakeling niet langer onderdeel is van de voorgestelde wijziging?

Voor wat betreft de Kwalificatieverordening hebben de leden van de VVD fractie zich eerder verzet tegen de stimulans voor vergunninghouders om door te procederen. Gezien het feit dat er op dit moment een gedeeltelijk akkoord ligt, en de onderhandelingen met het Europees Parlement op korte termijn zullen aanvangen, zijn de leden van de VVD fractie benieuwd hoe waarschijnlijk het is dat deze aanpassing op het doorprocederen nog plaatsvindt? Temeer omdat het kabinet zelf ook aangeeft het essentieel te vinden dat in deze Verordening wordt geregeld dat houders van een subsidiaire status niet kunnen doorprocederen voor een vluchtelingenstatus, wanneer deze hetzelfde rechtenpakket hebben voor de houder.

Het kabinet geeft aan dat de artikelsgewijze bespreking van de Procedureverordening nog gaande zijn. De leden van de VVD fractie zijn, evenals het kabinet, in een eerder stadium zeer kritisch geweest over onderhavig voorstel. In veel opzichten leek het eerste voorstel, met als doel het vereenvoudigen van procedures, haar doel voorbij geschoten. De leden van de VVD fractie zijn dan ook benieuwd naar de appreciatie van het kabinet op de compromisvoorstellen die het Estse voorzitterschap heeft opgesteld.

De leden van de VVD fractie informeren naar de appreciatie van het kabinet op het politiek akkoord over het voorstel voor een Europees Asielagentschap. Zij begrijpen dat dit nog niet geldt voor o.a. artikelen die een verwijzing bevatten naar andere onderdelen van het GEAS-pakket, toch vernemen zij graag van het kabinet hoe zij de (voorgenomen) invloed van het agentschap ten opzichte van bijvoorbeeld de lidstaten op verschillende besluitvormingsprocessen appreciëren.

ChristenUnie-fractie

Ten aanzien van de GEAS-hervormingen, ziet het ernaar naar uit dat het verplichte herverdelingsmechanisme niet geaccepteerd zal worden door verschillende Oost-Europese landen. Die opstelling gaat niet veranderen, naar het zich laat aanzien. Denkt de minister hier ook zo over? Welke conclusie moet daaruit volgen?

Hoe denkt de minister in dit verband over het idee van een sanctiemodel waarbij lidstaten die onvoldoende meewerken, gekort worden op Europese structuurfondsen?

Voor wat betreft de Opvangrichtlijn, vragen de leden van de ChristenUnie zich af wat de voorgestelde bepaling over toegang tot de arbeidsmarkt en sociale zekerheid precies voor eisen stelt en wat dit voor de praktijk in Nederland betekent.

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Op de vragen van de VVD-fractie.

De leden van de VVD-fractie informeren naar de voortgang van de onderhandelingen met betrekking tot het gemeenschappelijk Europees asielstelsel. Het kabinet steunt een voortvarende afronding van de hervorming van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS). Daarbij is wel relevant dat kritisch en zorgvuldig wordt gezien in hoeverre de voorstellen daadwerkelijk een verbetering zijn ten opzichte van de huidige situatie. Het bereiken van een akkoord voor het einde van 2017 lijkt erg ambitieus. Te meer daar over een groot aantal onderdelen van het pakket nog overeenstemming tussen de lidstaten moet worden bereikt, waaronder ook het voorstel tot een eerlijker verdeling van de asiellasten.

Het kabinet is content met het Eurodac-voorstel en het EASO-voorstel. Naar onze mening kan overwogen worden deze twee voorstellen los te trekken van de andere voorstellen. Dit in de zin dat we op deze voorstellen zo snel mogelijk een finaal akkoord bereiken, en dan zo snel mogelijk in werking laten treden. Met betrekking tot de vier voorstellen Kwalificatie,

Asielprocedure, Opvang en Dublin wil het kabinet echter vasthouden aan een strikte pakketbenadering. Een finaal akkoord op die voorstellen, kan wat het kabinet betreft pas worden gegeven wanneer alle vier de voorstellen volledig en in samenhang hebben beoordeeld.

Het voorstel tot aanpassing van de Opvangrichtlijn wordt nog besproken binnen de Raad. Er is nog geen raadspositie over het voorstel. Vooralsnog lijkt een meerderheid van de lidstaten een voorkeur te hebben voor een termijn van 9 maanden.

De besprekingen met betrekking tot het Opvangvoorstel zijn nog gaande. In deze besprekingen hebben veel lidstaten aangegeven bedenkingen te hebben bij de gelijkstelling van de in uw vraag bedoelde rechten.

Het voorstel voor een Procedureverordening wordt nog besproken door de lidstaten, hier is nog geen gezamenlijke Raadspositie bereikt. In de besprekingen heeft Nederland opgebracht dat het niet kunnen procederen voor een status met gelijke rechten voor haar essentieel is. Over de mate van waarschijnlijkheid dat een dergelijke bepaling in de verordening wordt opgenomen, kunnen nu nog geen betekenisvolle uitspraken worden gedaan.

Door het Estse voorzitterschap zijn ten aanzien van enkele bepalingen compromisvoorstellen gedaan. Onze eerste lezing daarvan is positief, in de zien dat deze een verbetering zijn ten opzichte van de oorspronkelijke teksten. Het Estse voorzitterschap heeft echter nog niet op alle artikelen van de Procedureverordening compromisvoorstellen gedaan. Deze zullen naar alle waarschijnlijkheid in de komende weken worden uitgebracht. Nederland zal deze compromisvoorstellen kritisch bezien, waarbij we in het bijzonder oog zullen hebben voor het kunnen voeren van efficiënte asielprocedures.

De lidstaten blijven zelf bevoegd voor het nemen van beslissingen op individuele asielaanvragen. Het EU Asielagentschap zal echter wel de lidstaten ondersteunen bij het opstellen van gemeenschappelijke analyses van de situatie in herkomstlanden en het opstellen van richtsnoeren om lidstaten bij te staan bij de beoordeling van individuele asielaanvragen. Het kabinet staat positief tegenover verdere beleidsconvergentie ten aanzien van asielbeslissingen, vanuit de gedachte dat dit secundaire migratiestromen binnen de EU helpt te voorkomen.

Daarnaast kan het EU Asielagentschap ook operationele en technische bijstand leveren aan lidstaten. Lidstaten kunnen in eerste instantie zelf uitonderhandelen met het agentschap hoeveel deskundigen zij daarvoor vrijmaken. Echter, indien er sprake is onevenredige druk in een bepaalde lidstaat, dan kan de asielreservepool worden ingezet. De bijdrage daaraan van iedere lidstaat wordt vastgelegd in een bijlage bij de verordening. Ook staat het kabinet positief tegenover de extra bevoegdheden op het gebied van monitoring van lidstaten met als uiterste middel gedwongen ondersteuning. Hiermee kan vroegtijdig worden ingegrepen bij lidstaten die hun processen niet op orde hebben. Daaraan heeft het de afgelopen jaren ontbroken.

Op vragen van de ChristenUnie-fractie.

Het Estse voorzitterschap heeft het onderwerp van 'effectieve solidariteit' weer opgepakt, in de hoop een compromis te vinden. In de bilaterale contacten met de delegaties heeft het Estse voorzitterschap getracht de standpunten over alle min of meer vaststaande punten te consolideren en zo veel mogelijk punten van overeenstemming te vinden over kwesties

waarover tot dusver geen compromis mogelijk was. Op basis van deze contacten zal het vraagstuk te zijner tijd verder worden besproken op politiek niveau.

Voorts informeren de leden van de ChristenUnie naar de onderhandelingen met betrekking tot een herverdelingsmechanisme. Concrete onderhandelingen over het herverdelingsmechanisme in Dublinkader kunnen weer van start gaan op het moment dat een politiek compromis is gevonden in de eerder vermeldde discussie over ‘effectieve solidariteit’. Die discussie is nog volop gaande – waarbij de kabinetsinzet onverminderd blijft zien op serieuze en verplichtende resultaten in lijn met de motie Sjoerdsma – en op de uitkomst ervan kan ik niet vooruitlopen. In dit proces is het aan het nieuwe kabinet om onder meer de mogelijke inzet van Europese structuurfondsen als drukmiddel te bezien.

Voor de vragen met betrekking tot de Opvangrichtlijn verwijst het kabinet naar de antwoorden hieromtrent aan de VVD- en GroenLinks-fractie verderop in deze brief.

2. Schengengrenscore

VVD-fractie

De leden van de VVD fractie begrijpen dat één van de voorgestelde wijzigingen ziet op een grotere rol voor de Commissie, de Raad en Europese agentschappen in het besluitvormingsproces dat ziet op het tijdelijk herinvoeren van binnengrenscntroles. Zij zetten net als het kabinet vraagtekens bij deze rol ten opzichte van de territoriale integriteit van de lidstaat zelf. Wordt dit breder gedeeld door andere lidstaten, zo vragen zij zich af, en hoe waarschijnlijk is een eventuele aanpassing hier op?

Ook vragen zij zich af of inzicht gegeven kan worden door het kabinet in het krachtenveld over de eventuele toetreding van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied.

GroenLinks-fractie

Ten aanzien van de voorstellen over ‘Schengen’, willen de leden van deze fractie graag weten welke rol de Commissie, de Raad en de Europese agentschappen voor zich zien als het gaat om de tijdelijke herinvoering van controles aan de binnengrenzen? Is de minister het met de leden eens dat beslissingen daarover altijd volledig aan de lidstaten zelf zijn?

De leden van de ChristenUnie vragen zich af of de voorgestelde toetreding van Bulgarije en Roemenië tot het Visuminformatiesysteem niet een eerste stap is op weg naar toetreding van deze landen tot de Schengenzone. De ChristenUnie stemt in met het kabinetsstandpunt hierover, maar hoe wordt daar volgens de minister in de andere lidstaten over gedacht?

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Op de vragen van de VVD-fractie.

De leden van de VVD-fractie informeren naar de aanpassing van de Schengengrenscore. De standpunten van de lidstaten over de voorgestelde wijzigingen met betrekking tot de rol van de Commissie, de Raad en de Europese agentschappen in het besluitvormingsproces zijn verdeeld. Een aantal lidstaten, waaronder Denemarken, Oostenrijk en een aantal Oost-Europese lidstaten, hebben een positieve grondhouding ten aanzien van het hele voorstel voor de inrichting van een zwaardere procedure in het kader van het besluitvormingsproces. Duitsland, Frankrijk en Noorwegen hebben, net als Nederland, bezwaren bij de voorgestelde wijziging. Op basis van de eerste signalen van de lidstaten is het wel de verwachting dat het voorstel op dit onderwerp de nodige aanpassing behoeft. Op welke wijze dit vervolgens wordt vormgegeven zal pas duidelijk zijn bij een eerste bespreking in de Raad.

De leden van de VVD-fractie informeren naar het krachtenveld betreffende eventuele toetreding van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied. Volledige toepassing van het Schengenacquis voor Bulgarije en Roemenië is op dit moment niet aan de orde en staat niet geagendeerd voor deze Raad. Een dergelijk besluit over volledige toepassing vereist unanimititeit in de Raad, die nu niet aanwezig is.

Op vragen van de ChristenUnie-fractie.

Wat betreft de vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie omtrent de wijziging van de Schengengrenscore verwijst het kabinet naar de beantwoording van de vragen van de leden van de VVD-fractie hieromtrent. Met het ontwerp Raadsbesluit betreffende de inwerkingstelling van enkele bepalingen van het Schengenacquis inzake het Visuminformatiesysteem (VIS) wordt enkel beoogd Bulgarije en Roemenië passieve toegang tot het VIS te verlenen. Het besluit ziet niet op het volledig van toepassing verklaren van het Schengenacquis op beide landen. De grenscontroles tussen beide landen en het Schengengebied blijven in stand. Een dergelijk besluit is, overeenkomstig het akkoord dat door de Raad en het Europees Parlement is bereikt over het ontwerp van verordening tot instelling van een inreis- en uitreisysteem (EES), voorwaarde voor toepasselijkheid van het EES op deze lidstaten. Deze passieve toegang van Bulgarije en Roemenië wordt door een meerderheid van de lidstaten ondersteund.

3. Schengeninformatiesysteem

VVD-fractie

In het BNC-fiche lezen de leden van de VVD fractie dat de mogelijkheid om een inreisverbod op te leggen aan een vreemdeling voordat deze het Unie gebied verlaat, niet in de voorstellen is opgenomen. Net als het kabinet vinden zij dit zeer onwenselijk. Kan het kabinet aangeven of dit inmiddels is toegevoegd aan de huidige compromisteksten?

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

De leden van de VVD-fractie informeren naar het Schengeninformatiesysteem (SIS). Het opleggen van een inreisverbod aan een vreemdeling voordat deze het Uniegebied verlaat wordt niet geraakt door de voorgestelde wetgeving. De voorgestelde wetgeving raakt de mogelijkheden tot het invoeren van signaleringen tot weigering van toegang en verblijf op basis van inreisverboden gekoppeld aan terugkeerbesluiten. In essentie stelde de Europese Commissie voor dat een dergelijke signalering met genoemde grondslag (een inreisverbod gekoppeld aan een terugkeerbesluit) slechts mag worden ingevoerd wanneer de signalering op basis van een terugkeerbesluit uit het systeem is verwijderd doordat het individu het Unie gebied verlaat. Dit is gebaseerd op de stelregel dat een land niet twee signaleringen op een zelfde individu mag invoeren in het systeem omwille van de helderheid voor de eindgebruiker, bijvoorbeeld de KMar, over de te nemen actie op basis van de signalering op de persoon. Die stelregel wordt door veel lidstaten gedragen en komt overeen met de huidige systematiek van signaleren in het Schengen informatiesysteem. Het kabinet voorzag verschillende knelpunten met dit specifieke voorstel: operationeel moet geen tijd tussen het verwijderen van de signalering inzake terugkeer en het opvoeren van de signalering tot weigering van toegang en verblijf bestaan, want anders kan aan de grens niet de persoon op basis van de signalering worden geweigerd; het voorstel leidt tot een duidelijke lastenverzwaring, in het bijzonder aan de grens; en het grensproces kan verstoord worden.

Het lijkt erop dat er in Raadsverband voldoende draagvlak bestaat om informatie over inreisverboden gekoppeld aan terugkeerbesluiten, al in het SIS kan worden opgenomen wanneer signaleringen op basis van terugkeerbesluiten in het SIS worden geplaatst. Dat geldt ook voor de mogelijkheid om de signalering tot weigering van toegang zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de verwijdering van de signalering op basis van het terugkeerbesluit wanneer de persoon de buitengrens oversteekt. Het gaat dan alleen om de activering van de signalering tot weigering van toegang. Alle handelingen voor het aanmaken van de signalering daarvoor kunnen al eerder gepleegd worden. Bovendien bestaat in raadsverband draagvlak dat autoriteiten niet in alle gevallen tot consultatie over hoeven te gaan wanneer een hit op een signalering tot weigering van toegang of verblijf of op een signalering tot terugkeer aanwezig is. Dan is alleen het informeren, notificeren na het grensproces mogelijk.

Met deze ontwikkelingen worden goede stappen gezet om de lastendruk te verminderen en het grensproces te faciliteren zonder dat dit ten koste gaat van operationele doelen.

Daarbij moet worden opgemerkt dat ook andere grondslagen bestaan - aangegeven in artikel 24 lid 2 van de voorgestelde SIS wetgeving inzake grenstoezicht zoals openbare orde of nationale veiligheid - om inreisverboden als signaleringen tot weigering van toegang en verblijf in het SIS op te voeren.

Tot slot laten de geschetste ontwikkelingen onverlet dat de onderhandelingen nog gaande zijn. Verwacht wordt dat de Raad en het Europees Parlement over de voorgestelde wetgeving eind oktober een standpunt hebben ingenomen waarna onderhandelingen in de trilog zullen volgen.

4. ETIAS

VVD-fractie

De leden van de VVD fractie begrijpen dat er op het ETIAS voorstel inmiddels een algemene oriëntatie is bereikt. Met het kabinet hebben zij destijds van gedachten gewisseld over de zorg of er, gezien de huidige situatie in de wereld, geen blinde vlek ontstaat voor het afgeven van een visum voor vijf jaar. Zij vragen zich af of de termijn voor het afgeven van het visum verkort is, in de algemene oriëntatie die nu voorligt?

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Met betrekking tot het ETIAS merkt het kabinet op dat het ETIAS geen visumsysteem is. Een ETIAS-autorisatie is geen visum, maar een lichter, bezoekersvriendelijker instrument. Onderdanen van landen waarvoor visumvrijheid geldt, zullen nog steeds zonder visum kunnen reizen, maar zullen een eenvoudige reisautorisatie moeten aanvragen voordat zij naar het Schengengebied afreizen. De voorgestelde geldigheidsduur voor de reisautorisatie is mede op inzet van Nederland van vijf naar drie jaar verkort.

5. Migratie

PVV-fractie

a. De leden van de PVV-fractie hebben kennis genomen van het nieuwe voorstel van de Europese Commissie om 50.000 vluchtelingen te hervestigen in de lidstaten van de EU. Voornoemde leden verzoeken de minister hier v.w.b. Nederland geen gehoor aan te geven.

b. Wat wordt bedoeld met een ‘grotere rol voor de Commissie, de Raad en Europese agentschappen’ ten aanzien van de voorstellen inzake tijdelijke herinvoering van controles aan de binnengrenzen? Leidt dit tot een wijziging in de wijze waarop lidstaten binnengrenzen kunnen controleren en zo ja, hoe verandert dit? Kunt u zich er voor inzetten dat Nederland zeggenschap over grenzen terug krijgt in plaats van verder uit handen geeft?

De leden van de PVV-fractie vragen de minister van Veiligheid en Justitie naar de stand van zaken met betrekking tot de toetreding van Roemenië en Bulgarije tot Schengen? Deze leden roepen de minister van Veiligheid en Justitie op nooit en te nimmer in te stemmen met de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied.

c. De burgemeester van Pozzallo in Italië heeft laten weten te vrezen voor de komst van IS-strijders. In een aantal dagen tijd zijn er ruim driehonderd immigranten uit Tunesië aangekomen die daar eerder voor verschillende vergrijpen in de gevangenis hebben gezeten. De leden van de PVV-fractie vragen de minister van Veiligheid en Justitie te reageren op deze zorgen. Waar bevinden de betreffende migranten zich nu? Zijn ze vastgezet? Volgens de PVV is het, mede gelet op aanslagen die zijn gepleegd door asielzoekers in Europa, van groot belang dat Nederland weer grenscontroles invoert. Is het kabinet bereid hier gehoor aan te geven en ervoor te zorgen dat de beperkingen die hierbij door het Schengenakkoord gelden niet langer op Nederland van toepassing zijn? Zo nee, waarom niet?

Voorts vragen de leden van de PVV-fractie op welke wijze wordt voorkomen dat migranten die bijvoorbeeld aankomen in Italië doorreizen naar Nederland of andere EU-landen?

Worden de migranten standaard vastgezet en worden er vingerafdrukken afgenomen? Staat de EU de verplichte afname van vingerafdrukken en het standaard vastzetten van migranten, totdat zij zijn geregistreerd, toe? Graag ontvangen de leden van de PVV-fractie een reactie op voornoemde vragen.

d. Tijdens het algemeen overleg JBZ-Raad op 13 september 2017 antwoordde de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie op vragen van de PVV-fractie dat de 212 Syriërs die zijn teruggestuurd van Griekenland naar Turkije in het kader van de Turkijedeal allen een asielverzoek hadden ingediend in Griekenland. Dit is niet conform diverse media-berichten over deze kwestie en bovendien in tegenspraak met de uitspraak van het Griekse Hof dat pas op 23 september 2017 heeft geoordeeld dat Syrische vluchtelingen veilig terug kunnen worden gestuurd naar Turkije. Is tijdens voornoemd overleg de juiste informatie verstrekt? Hoeveel Syriërs hebben in Griekenland een asielverzoek ingediend?

D66-fractie

a. De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennis genomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken op 12 en 13 oktober. Deze leden hebben verschillende vragen over de inzet.

De leden van de D66-fractie lezen dat de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot het visuminformatiesysteem VIS op de agenda staat. Wat is het krachtenveld voor de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot Schengen?

b. Ook in relatie tot de meest recente Correctie- en Verificatiemechanisme rapportage, waarmee de voortgang van de lidstaten gemonitord wordt op zaken als corruptiebestrijding en rechtsstatelijkheid?

c. De genoemde leden constateren dat de Europese Commissie nieuwe voorstellen inzake Schengen gedaan heeft. Wat voor strengere procedurele waarborgen, die functioneren als een drempel voor lidstaten zodat gegarandeerd wordt dat het om uitzonderingssituaties gaat, worden in deze verordening ingevoerd?

d. Voorts willen de leden van de D66-fractie het belang van een Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem benadrukken. Deze leden willen graag benadrukken dat het van belang is dat dit als één pakket spoedig aangenomen wordt. Zij vragen minister in de Raad te pleiten voor spoedige akkoord op de procedureverordening en de opvangrichtlijn. Wat is hier het krachtenveld? Waar zitten de pijnpunten?

e. De leden van de D66-fractie lezen ook in de geannoteerde agenda dat het concept 'effectieve solidariteit' nog steeds onderwerp van gesprek is. Wat is de inzet van Nederland geweest tijdens bilaterale consultaties hierover?

GroenLinks-fractie

De aan het woord zijnde leden van de GroenLinks-fractie vernemen graag op welke manier de regering tegenover het nieuwe voorstel staat vanuit de Europese Commissie waarbij lidstaten op basis van vrijwillige deelname aan noodherplaatsingen aanspraak kunnen maken op een vergoeding van €10.000 per herplaatste asielzoeker. Wat is de regering voornemens hierover te gaan zeggen tijdens de Raad?

Daarnaast vragen de leden van de GroenLinks-fractie zich af hoe het criterium 'gebrek aan integratiekansen' mag worden gewogen door lidstaten, en in hoeverre dit kan leiden tot een weigeren van hervestiging aan asielzoekers in hun land. Hoe zal worden voorkomen dat hiermee de Europese solidariteit wordt ondermijnd?

Voorts vragen de aan het woord zijnde leden of Nederland de lezing van de Europese Commissie deelt dat de juridische verplichtingen die voortvloeien uit het noodherplaatsingsprogramma voor Italië en Griekenland ook na het aflopen ervan nog gelden. De leden van de GroenLinks-fractie willen graag inzicht in hoe de Minister het Estse voorstel apprecieert om de kortere termijn die de Europese Commissie had voorgesteld waarbinnen asielzoekers toegang tot de arbeidsmarkt moet worden verschaft, weer ongedaan te maken? Kan de Minister inschatten hoe de rest van de Raad hier tegenover staat? Is de Minister bereid om op de Raad te pleiten voor een voortvarende behandeling en aanname van het voorstel van de Europese Commissie?

Onlangs verscheen een VU-rapport ('Situation of Readmitted Migrants and Refugees from Greece to Turkey under the EU-Turkey Statement', 3 oktober 2017 VU Amsterdam) over de naleving van mensenrechten door Turkije in het kader van de EU-Turkije deal. De bevindingen zijn zorgelijk. Is de minister bereid de naleving door Turkije van de afspraken aan te kaarten, en aan te dringen op een eigen onderzoek naar, onder meer, het ten onrechte vastzetten van vluchtelingen in detentiecentra en de ontoegankelijkheid van de asielprocedure voor vluchtelingen? Hoe wordt erop toegezien dat in eventuele nieuwe verdragen met derde landen de mensenrechten van teruggestuurde vluchtelingen wel worden gerespecteerd? Volgens VN-cijfers zijn vorig jaar 11.418 doden en gewonden gevallen in Afghanistan en lopen volgens een recent rapport van Amnesty International teruggestuurde Afghanen het risico om gemarteld, ontvoerd of gedood te worden. Op basis van welke gegevens concludeert de Minister dat Afghanistan een veilig land is voor terugkeer? Hoe verhoudt zich dit tot de Joint Way Forward-afspraken tussen EU en Afghanistan?

SP-fractie

De Europese Commissie wil de komende twee jaar 50.000 vluchtelingen uitnodigen. Dat is volgens de SP een stap vooruit. De leden vragen wel hoe de regering dit getal ziet in verhouding tot de 1,2 miljoen mensen die volgens de UNHCR per direct hervestigd zouden moeten worden. De leden van de SP-fractie vernemen graag hoe het aantal van 50.000 tot stand is gekomen. Er moet geprobeerd worden met zoveel mogelijk lidstaten afspraken te maken over de verdeling hiervan over de lidstaten, met eventueel een financiële beloning. De leden van de SP-fractie vernemen graag of die nu in het vooruitzicht wordt gesteld en zo ja, hoe hoog zal die zijn?

De afgelopen tijd is een aantal schrikbarende rapporten verschenen waar de SP graag een reactie op wil. Amnesty bracht een schokkend rapport uit over de situatie in Afghanistan en pleit voor een uitzetstop naar dat land. Sinds het sluiten van de joint way forward agreement en het ambtsbericht is de situatie sterk verslechterd. Juist de enorme terugkeerdruk op Afghanistan kan leiden tot verdere destabilisatie en we zien dat in gebieden zoals Kabul (waar het eerder rustig was) de Taliban in de zomer weer grote aanslagen heeft gepleegd. Graag een reactie. Duitsland is toen ook gestopt met het uitzetten van mensen. Wordt de joint way forward deal geëvalueerd en is de minister bereid om tot die tijd geen mensen uit te zetten? De VU deed onderzoek naar de situatie in Turkije en komt eveneens met schokkende conclusies. Vluchtelingen die teruggestuurd worden naar Turkije in het kader van de Turkijedeal krijgen amper toegang tot de asielpcedure, belanden in gevangenissen en worden gedwongen documenten te ondertekenen in een vreemde taal. Volgens de leden van de SP-fractie kan dit niet de bedoeling zijn. Zij vernemen graag een reactie op dit rapport. Ook vragen de leden van de SP-fractie of de minister de mening deelt dat als dit soort praktijken voorkomen, de deal moet worden opgeschort. Dat geldt ook voor toekomstige deals. Opvallend genoeg oordeelde de Griekse rechter dat er mensen terug naar Turkije gestuurd kunnen worden omdat het daar veilig is. Kan de minister op deze discrepantie ingaan?

Dan hebben de leden van de SP-fractie nog een aantal vragen over de situatie in Griekenland voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Voornamelijk Afgaanse jongens van slechts 14 jaar hebben seks met oudere mannen voor een pakje sigaretten. Die mannen stellen dat zij de enige zijn die de jongens helpen. Graag vernemen de leden van de SP-fractie hierop een reactie. Griekenland heeft de capaciteit niet om ze allemaal goede opvang te bieden en de EU doet voornamelijk té weinig om de situatie te verbeteren. De leden van de SP-fractie krijgen graag een overzicht van wat er allemaal precies gebeurt om Griekenland alsmede deze kinderen te helpen. Het aantal mensen dat voor herplaatsing uit Griekenland in aanmerking komt is sterk naar beneden bijgesteld: van 160.000 naar nog geen 100.000. Alleen vluchtelingen met een toekenningspercentage van boven de 75% komen in aanmerking. Dus geen Afghanen en geen Irakezen. Volgens de leden van de SP-fractie is dit opmerkelijk. Is de minister bereid ervoor te pleiten dat in ieder geval amv'ers met een lager toekenningspercentage óók voor herplaatsing in aanmerking komen?

Verschillende EU-lidstaten willen de Dublin-overdrachten naar Griekenland hervatten. De leden van de SP-fractie zijn blij dat Nederland dat voornamelijk niet doet en vernemen graag of de minister voornemens is om geen mensen naar Griekenland uit te zetten, zolang de situatie daar niet véél meer verbeterd is en ook of hij bereid is hiervoor bij andere EU-lidstaten te pleiten tijdens de komende JBZ raad.

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Op vragen van de PVV-fractie.

a. Het kabinet verwijst naar de beantwoording van het schriftelijk overleg Raad Algemene Zaken van 10 oktober jl. Het kabinet heeft nog geen besluit genomen over het Commissieverzoek voor hervestiging. Eventuele Nederlandse bijdragen voor 2018 en 2019 daaraan zullen door het nieuwe kabinet nader moeten worden beoordeeld.

b. Voorts informeren de leden van de PVV-fractie naar de wijziging van de Schengengrenscodex. De Commissie heeft voorgesteld om de toepasselijke termijnen van de artikelen 25 en 27 van de Schengengrenscodex te verlengen van zes maanden tot één jaar. Tegelijk moeten er striktere procedurele waarborgen komen. Zo moeten de lidstaten nagaan of de vastgestelde dreiging niet beter met alternatieve maatregelen kan worden aangepakt en moeten zij een gedetailleerde risicobeoordeling indienen. Deze risicobeoordelingen moeten de lidstaten delen met de Europese agentschappen die een advies kunnen uitbrengen over de risicoanalyse. De betreffende lidstaat moet rekening houden met het advies voordat zij de binnengrenscontroles gaan uitvoeren.

Het voorstel houdt ook in dat een lidstaat de controles bij wijze van uitzondering kan verlengen als eenzelfde dreiging na één jaar nog steeds aanhoudt en als het land tegelijk uitzonderlijke nationale maatregelen op zijn grondgebied heeft getroffen, zoals de afkondiging van de noodtoestand. Een dergelijke verlenging kan alleen worden toegestaan na een aanbeveling van de Raad, gebaseerd op het advies van de Commissie. De periode kan ten hoogste driemaal met zes maanden worden verlengd en mag in totaal niet meer dan twee jaar bedragen. De voorgestelde wijziging ziet op het besluitvormingsproces en voornamelijk niet op de uitvoering van de controles aan de binnengrenzen in de praktijk. Nederland is en blijft zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de controles. In de geannoteerde agenda van deze JBZ-Raad is aangegeven dat Nederland vragen heeft over de rol van de Europese instellingen en agentschappen bij de beoordeling of er sprake is van een bedreiging van de nationale veiligheid in een lidstaat. Het kabinet is van mening dat een dergelijke beoordeling het best door de lidstaat zelf gedaan kan worden.

Wat betreft de vragen van de leden van de PVV-fractie omtrent de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied verwijst het kabinet naar de beantwoording van de vragen van de leden van de VVD-fractie hieromtrent.

c. De leden van de PVV-fractie informeren naar de berichten over de aankomst van driehonderd immigranten uit Tunesië en of Nederland het kabinet bereid is weer grenscontroles te gaan invoeren. Het kabinet is niet bekend met de door u genoemde groep Tunesische asielzoekers evenmin als met de aard van de gestelde vergrijpen. Wat betreft de grenscontroles, vindt het kabinet dat het categorisch sluiten van de Nederlandse grenzen geen realistische, laat staan een structureel wenselijke oplossing is voor het complexe migratievraagstuk. Het kabinet kiest ervoor risico's voor de openbare orde zoveel mogelijk te beperken en de veiligheid te bevorderen, waarbij tevens bescherming wordt geboden aan die asielzoekers die bescherming behoeven.

Voorts informeren de leden van de PVV-fractie naar de procedure voor identificatie en registratie in Italië. Migranten die aan land worden gebracht, worden volgens de hotspot-procedures geregistreerd, geïdentificeerd en opgevangen. Volgens de procedure dient de identificatie, de registratie en een check op veiligheidsaspecten in nationale en internationale politiedatabases te hebben plaatsgevonden alvorens een migrant de hotspot verlaat. Na deze screening wordt bezien welk spoor de migrant moet volgen: instromen in de nationale asielprocedure, als herplaatsingskandidaat naar een andere lidstaat of terugkeer, eventueel gepaard gaande met vreemdelingendetentie. Lidstaten zijn primair zelf verantwoordelijk voor

de controle van hun buitengrenzen en de procedures in de hotspots, maar worden waar nodig ondersteund door agentschappen. Zo ondersteunt Frontex lidstaten diverse lidstaten, waaronder in de hotspots in Italië en Griekenland, met de registratie, identificatie en terugkeer van migranten. Europol en Eurojust hebben ook een rol in de hotspots in Griekenland en Italië. Europol heeft sinds maart 2017 medewerkers in de hotspots gestationeerd. Deze experts verzamelen in de uitvoering van hun werkzaamheden ook mogelijke signalen op het terrein van terrorisme. Aanvullend op hetgeen Frontex doet, voeren de experts van Europol bij de migranten waarbij daartoe aanleiding bestaat een tweede check uit aan de hand van de eigen database.

d. Tijdens het genoemde algemeen overleg, baseerde de toenmalige staatssecretaris van Veiligheid en Justitie zich op gegevens van de Europese Commissie die de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring coördineert. Het kabinet volgt deze gegevens. Het kabinet ziet ook niet in hoe deze gegevens in tegenspraak zijn met de uitspraak van de Griekse Raad van State of de timing daarvan. Van de Syrische migranten die naar Turkije zijn teruggekeerd, is bekend dat zij veelal hun asielaanvraag intrekken of uiteindelijk niet in bezwaar gaan tegen een initiële afwijzing dan wel het niet-ontvankelijk verklaren van hun aanvraag. Deze zaken zijn daarom dan ook niet afhankelijk van een uitspraak van de Griekse Raad van State.

Het kabinet beschikt niet over het precieze aantal aanwezige Syriërs op de Griekse eilanden dat een asielaanvraag heeft ingediend in Griekenland.

Op vragen van de D66-fractie.

a. Wat betreft de vragen van de leden van de D66-fractie omtrent toetreding van Roemenië en Bulgarije tot het Schengengebied verwijst het kabinet naar de beantwoording van de vragen van de leden van de VVD-fractie hieromtrent.

b. Het kabinet verwijst naar de beantwoording op vragen van de leden van de VVD-fractie over dit onderwerp. De volgende CVM-rapportages worden dit najaar verwacht. Uw Kamer zal hierover zoals gebruikelijk een kabinetsappreciatie over ontvangen.

c. Wat betreft de vragen van de leden van de D66-fractie omtrent de wijziging van de Schengengrenscore verwijst het kabinet naar de beantwoording van de vragen van de leden van de VVD- en PVV-fractie hieromtrent.

d. Zoals ook in de beantwoording van het schriftelijk overleg Raad Algemene Zaken van 10 oktober jl. gesteld, heeft het kabinet het belang van de herziening van het GEAS benadrukt en zal het in de Raad het belang van een spoedige afronding van de herziening van het GEAS blijven benadrukken. Nederland benadrukt in de Raad het belang van een pakketbenadering van de verschillende voorstellen. Herziening moet vooruitgang betekenen: Nederland wil immers een veerkrachtig en robuust gemeenschappelijke Europees asielstelsel dat toekomstige schokken aankan.

Ten aanzien van de Opvangrichtlijn hebben veel lidstaten, waaronder Nederland, vragen over de effectiviteit en de administratieve lasten van artikel 7, dat ziet op de vrijheidsbeperkende maatregelen. Ook het artikel over de sociale voorzieningen voor asielzoekers is nog een van de aandachtspunten van de besprekingen tussen de lidstaten. Ten aanzien van de Procedureverordening geldt dat veel landen, waaronder Nederland, problemen hebben bij de gedetailleerdheid van bepaalde bepalingen.

e. Voorts informeren de leden van de D66-fractie naar de bilaterale consultaties omtrent het concept 'effectieve solidariteit'. De uitgangspunten van de kabinetsinzet op effectieve solidariteit zijn uw Kamer bekend en ongewijzigd voortgezet, ook in bilaterale contacten: geen invulling zonder serieuze en verplichtende resultaten, in lijn met de motie Sjoerdsma.

Op vragen van de GroenLinks-fractie.

Het kabinet verwijst naar de beantwoording van het schriftelijk overleg Raad Algemene Zaken van 10 oktober jl. Uw Kamer wordt op de gebruikelijke manier over nieuwe Commissievoorstellingen geïnformeerd per BNC-fiche.

Daarnaast vragen de aan het woord zijnde leden hoe het criterium 'gebrek aan integratiekansen' mag worden gewogen door lidstaten. Enige richtsnoer die de concept-hervestigingsverordening vooralsnog op dit punt geeft is dat dit niet discriminatoir mag gebeuren. Het ontbreken van integratiepotentieel kan reden zijn tot het niet accepteren van een voorgedragen persoon. De regering verwelkomt deze mogelijkheid. Het is van groot belang voor onder andere het draagvlak voor immigratie dat een lidstaat hervestiging kan weigeren van bijvoorbeeld een kandidaat die uitdrukkelijk te kennen geeft zich niet te willen inzetten om te integreren in de samenleving van die lidstaat.

Voorts informeren de aan het woord zijnde leden naar de juridische analyse van het herplaatsingsprogramma. Het kabinet deelt de analyse zoals uiteengezet door de Europese Commissie niet volledig. In het Raadsbesluit is opgenomen dat het van toepassing is op asielzoekers die voor 26 september 2017 zijn aangekomen in Griekenland. Op diezelfde datum is het Raadsbesluit komen te vervallen en is er dus geen rechtsbasis meer voor de te volgen handelingen in het herplaatsingsproces.

De leden van de GroenLinks-fractie informeren voorts naar de termijn waarbinnen asielzoekers toegang tot de arbeidsmarkt moet worden verschaft. Bij de besprekingen hieromtrent heeft Nederland aangegeven dat wij goed mee kunnen gaan met de door de Commissie voorgestelde periode van zes maanden. Veel lidstaten opteren echter voor een langere termijn.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben vragen gesteld naar aanleiding van het onlangs verschenen rapport van de Vrije Universiteit van Amsterdam over de EU-Turkije Verklaring. Het kabinet heeft kennis genomen van het rapport en zal de door uw Kamer gestelde schriftelijke vragen hierover op gebruikelijke wijze beantwoorden.

Ten aanzien van het afsluiten van eventuele toekomstige verdragen met betrekking tot de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers en onrechtmatig-verblijvende migranten, zogenoemde EU Terug- en Overnameovereenkomsten, merkt het kabinet op dat deze het respecteren van bestaande mensenrechten expliciet onderschrijven en dat bijvoorbeeld op grond van de Europese Terugkeerrichtlijn ook mogelijkheden bestaan om terugkeerprocedures door een onafhankelijke instelling te laten monitoren. In zo verre wordt bedoeld op bredere afspraken over migratiesamenwerking met derde landen, onderstreept het kabinet dat deze bestaande kaders dienen te worden gerespecteerd en dat het primair aan de Commissie is om samen met internationale partners als UNHCR en IOM er op toe te zien dat dit ook gebeurt.

De beschrijving van de veiligheidssituatie in Afghanistan in het recente rapport van Amnesty International lijkt niet heel erg af te wijken van de bevindingen in het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van november 2016, waarop het asielbeleid Afghanistan mede is gebaseerd. Hoewel uit het ambtsbericht naar voren komt dat de gehele veiligheidssituatie in Afghanistan zorgelijk is, kan in het algemeen niet gesproken worden van een uitzonderlijke situatie in de zin van artikel 15, onder c, van de Kwalificatierichtlijn. Wel

heeft het ambtsbericht mij aanleiding gegeven het risicogroepenbeleid op enkele punten aan te passen. Ik heb uw Kamer hierover geïnformeerd bij brief van 23 februari 2017.

Alle asielaanvragen worden op de eigen merites beoordeeld. Hierbij wordt ook altijd de veiligheidssituatie in het land van herkomst betrokken. De afspraken die gemaakt zijn in het kader van de Joint Way Forward doen daar niet aan af.

Op vragen van de SP-fractie.

Wat betreft de vragen van de leden van de SP-fractie omtrent de Commissiemededeling van 27 september jl. verwijst het kabinet naar de beantwoording van de vragen van de leden van de PVV- en GroenLinks-fractie hieromtrent. Het aantal van 50.000 vluchtelingen hangt samen met de financiering die de Europese Commissie heeft weten te reserveren, uitgaande van een bedrag van maximaal €10.000 dat lidstaten per hervestigde vluchteling kunnen ontvangen.

Voor wat betreft de vragen van SP-fractie over de beoordeling van de veiligheidssituatie in Afghanistan in het kader van terugkeer verwijs ik u naar de beantwoording van de vragen van de leden van de GroenLinks-fractie hieromtrent.

De toepassing van de Joint Way Forward wordt gemonitord door een Gezamenlijke Werkgroep. Deze werkgroep brengt verslag uit aan de EU-Afghanistan Migratiedialoog op Hoog Niveau. De Joint Way Forward heeft een geldigheidsduur van twee jaar en wordt met twee jaar verlengd tenzij de EU of Afghanistan bekendmaken de terugkeersamenwerking op basis van deze verklaring te willen staken.

Zowel volgens het VN-Vluchtelingenverdrag dat Turkije heeft ondertekend en de eigen Turkse nationale Wet Buitenlanders en Internationale Bescherming, dient iedereen in Turkije de mogelijkheid te krijgen om een verzoek in te dienen voor internationale bescherming. Ook dient Turkije het principe van non-refoulement te respecteren. Migranten die onrechtmatig in Turkije verblijven, kunnen in detentiecentra worden vastgehouden ter fine van hun uitzetting of in afwachting van de behandeling van een eventuele asielaanvraag.

Uit het zevende voortgangsverslag van de Europese Commissie m.b.t. de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring¹ blijkt dat 57 niet-Syriërs een asielaanvraag hebben ingediend bij de Turkse autoriteiten. In twee gevallen is de aanvraag ingewilligd, en negen aanvragen zijn afgewezen. Turkije dient naar eigen zeggen nog op 39 aanvragen te beslissen. Waarom een relatief klein aantal migranten in Turkije een asielaanvraag indient, is het kabinet niet bekend. Mogelijk komen zij vanwege hun nationaliteit niet in aanmerking voor internationale bescherming en hebben daarom ook geen aanvraag ingediend.

In de genoemde rapportage wordt ook aangegeven dat alle teruggekeerde Syriërs weer in Turkije zijn geregistreerd voor de voor hun specifieke status van 'temporary protection'. Zestien Syriërs zouden vrijwillig zijn vertrokken naar Syrië. Ook blijkt dat deze rapportage dat het merendeel van de Syriërs heeft besloten niet in de opvangcentra voor Syriërs te blijven en zelfstandig heeft besloten zich daarbuiten te vestigen. Uit o.a. bezoeken van de Nederlandse ambassade aan deze centra volgt een ander beeld dan dat in het onderzoek wordt geschetst.

Het kabinet deelt de mening van de SP dat de implementatie van de Verklaring zou moeten worden opgeschort niet.

¹ COM(2017) 470 final.

Ten aanzien van de door de SP gesignaleerde discrepantie tussen enerzijds het genoemde VU-rapport en anderzijds de recente uitspraak van de Griekse Raad van State in de zaak van twee Syriërs, merkt het kabinet op dat de Griekse Raad van State een uitspraak heeft gedaan over de specifieke situatie van twee individuele personen. Hoewel deze uitspraak zeer belangrijk is voor de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring, meent het kabinet niet dat het hier een algemeen oordeel betreft over Turkije.

De leden van de SP-fractie vragen het kabinet voorts te pleiten voor het verruimen van de in de herplaatsingsbesluiten gestelde voorwaarden. Het kabinet vindt het niet zinvol om hiervoor te pleiten aangezien de herplaatsbesluiten hun einddatum hebben bereikt.

Ten slotte informeren de leden van de SP-fractie naar de Dublinoverdrachten naar Griekenland. Op 8 december 2016 heeft de Commissie een vierde aanbeveling gedaan aan Griekenland aangaande de te nemen maatregelen om te voldoen aan het asielacquis, met het oog op het kunnen hervatten van de overdracht. In de aanbeveling wordt aangegeven dat Griekenland op 15 februari 2017 een rapport dient uit te brengen waarin verslag wordt gedaan van de implementatie van de aanbevelingen. Tot op heden is er nog geen rapport van Griekenland ontvangen. Wel heeft het EASO het initiatief genomen om een werkgroep te vormen, bestaande uit experts van enkele lidstaten, om het operationele proces op te stellen. Nederland neemt daar actief aan deel. Doel is het verkrijgen van de nodige juridische en praktische garanties voor hervatting van de Dublin overdrachten.

6. Uitvoering Turkije-verklaring

ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie hebben echter ook kennis genomen van een onderzoek van de Vrije Universiteit van Amsterdam naar de situatie van vluchtelingen in Turkije.² Hoe verhouden de uitkomsten van dit onderzoek zich tot het Zevende voortgangsverslag implementatie EU-Turkije Verklaring?

Er is in het VU-onderzoek sprake van dat vluchtelingen geen toegang krijgen tot de asielprocedure, gedetineerd worden en zelfs gedwongen terug te gaan naar bijvoorbeeld Syrië. Is de minister bereid deze zorgpunten te bespreken met zijn Europese collega's? Wanneer er sprake is van dergelijke schendingen, moet dat dan geen gevolgen hebben voor de verdere uitvoering van de EU-Turkije Verklaring volgens de minister? De leden van de ChristenUnie vinden het van groot belang dat de minister dit tijdens de Raad aan de orde stelt.

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Korthedshalve verwijst het kabinet naar de voorgaande beantwoording van vragen van de GroenLinks en SP fracties naar aanleiding van dit onderzoek. In contacten met de Europese Commissie is het VU-onderzoek reeds onder de aandacht gebracht. De Commissie heeft in een eerste reactie aangegeven de in het rapport geschetste beelden niet te herkennen.

7. Relocatie

ChristenUnie

² https://rechten.vu.nl/en/Images/UlusoyBattjes_Migration_Law_Series_No_15_tcm248-861076.pdf

Wat betreft de relocatie van vluchtelingen op de Griekse eilanden betreft, vraagt de fractie van de ChristenUnie zich af hoeveel mensen daar nu nog vastzitten en hoeveel van hen in aanmerking komen voor relocatie. Hoeveel nieuwe vluchtelingen komen daar nog altijd aan en zitten daar ook vluchtelingen bij die in aanmerking komen voor relocatie? Wat gebeurt er met diegenen die er niet voor in aanmerking komen?

Reactie van de minister van veiligheid en justitie

Voorts informeren de leden van de ChristenUnie-fractie naar een indicatie van het aantal herplaatsingskandidaten op de Griekse eilanden. Voor een indicatie hiervan verwijs ik u naar de vijftiende voortgangsrapportage over herplaatsing en hervestiging van de Commissie van begin september dit jaar.³

Vanwege de EU-Turkije verklaring komen migranten die na 4 april 2016 zijn aangekomen op de Griekse eilanden niet in aanmerking voor herplaatsing. Verder zijn de Raadsbesluiten over het herplaatsen van asielzoekers per 26 september 2017 komen vervallen. De besluiten zijn dus niet van toepassing op asielzoekers die nu in Griekenland binnenkomen en zijn daarmee dus geen herplaatsingskandidaat in de zin van die besluiten. Griekenland is verantwoordelijk voor het behandelen van hun asielverzoek.

³ COM(2017) 465 final.